

Vänsterpress om Syrien – januari 2014

Artiklarna i denna samling är från mitten av december 2013 till 17 januari 2014. Flera av dem kommenterar de förestående Genèveförhandlingarna (Genève II) som startar den 22 januari.

Ingen artikel från *Internationalen* ingår, därför att det uttalande som man publicerade under perioden (18/12) ingår i en annan artikelsamling, [SP-debatten om Syrien går vidare](#).

MF 17/12 2013

Innehåll

Arbetaren	1
<i>Samtidigt i Syrien</i>	1
Clarté	6
<i>Nya turer i kampen om Syrien</i>	6
Flamman	11
<i>Rebellgeneral varnar för islamisthot</i>	11
Offensiv	12
<i>Syriska rebeller i inbördeskrig</i>	12
<i>Öppnar Genève 2 en väg till fred?</i>	15
Proletären	18
<i>Stora oklarheter inför Syrienkonferensen Genève II</i>	18

Brinnande bensinstation i Aleppo

Arbetaren

Samtidigt i Syrien

Arbetaren 17/1 2014

Roj Murad och Ruken Gudi vid fronten.

När de arabiska vårvindarna svepte in över Syrien gick tiotusentals ut på gatorna med krav på demokrati. Det var tre år sedan. I dag har det folkliga upproret drunknat i ett blodigt inbördeskrig. Samtidigt har ett krig blivit två. I norr har de radikala islamister som slåss mot Assad tvingat landets kurder att ta till vapen.

En liten flickas gälla skrik ekar i den kala betongsalen. Det låter mer dramatiskt än vad det är, hon har influensa och kliniken kan bara erbjuda antibiotika i intravenös form. Sprutan ser oproportionerligt stor ut jämfört med patienten. Men sjuksköterskan Zeirin Firmi och flickans mamma utbyter en förstående blick – omständigheterna förenar.

Skriken som studsar mellan väggarna är ett eko av det liv som ständigt fortgår även under brinnande krig. De utgör kontrast till dånet då den kurdiska milisen YPG några timmar senare och någon kilometer bort förvandlar en bil med islamister till ett rykande vrak.

Ras al-Ayns statliga sjukhus stängde när islamisterna intog staden. När de i sin tur drevs ut, i mitten av juli förra året, öppnade i dess ställe ett slags medborgarklinik. Zeirin Firmi är en av de frivilliga som bemannar den illa utrustade mottagningen, en av få platser i spökstaden där det alltid tycks råda kö.

– Vi har kanske 50 civila patienter per dag. Det är för mycket, säger hon.

Men om inget annat är jobbet åtminstone omväxlande. Det civila trycket är en mild bris jämfört med den storm som drar in efter tunga strider.

– Det är svårt för de kräver mer vård. När det kommer fyra, fem, sex sårade samtidigt klarar vi inte av det, säger Zeirin Firmi.

Ett konstant tillstånd av brist råder. Kurdiska Röda halvmånen försöker bistå med medicin och utrustning, men enligt mottagningen har turkiska myndigheter stoppat flera hjälpsändningar vid gränsen.

Ras al-Ayn ligger öde. De som valt att stanna i eller återvända till staden håller sig inomhus. Få hus har klarat sig undan kulhål, många är helt demolerade efter att ha träffats av regimen raketbeskjutning. Efter att Syriens folkliga uppror övergick i ett blodigt inbördeskrig råkade YPG flera gånger i strid med såväl regeringstrupper som oppositionsanhängare. Men eftersom YPG inte aktivt deltog i kampen mot regimen lämnades landets kurdiska del huvudsakligen i fred. President Bashar al-Assads trupper ville inte sprida ut sina styrkor över fler fronter än nödvändigt.

Fakta

Aktörer i norra Syrien

Yekîneyên Parastina Gel, YGP, eller Folkets försvarsenheter, är en kurdisk milis som enligt egen uppgift förfogar över 15 000 trupper. YGP styrs formellt av en kommitté bestående av flera syrisk-kurdiska partier men har nära band till PYD. Är marxistisk och sekulär och organiserar förutom kurder även arabiska frivilliga. Bildades formellt 2011 och har tränats av PKK.

Demokratiska unionspartiet, PYD, är ett syriskt systerparti till PKK och betraktar den fängslade Abdullah Öcalan som sin ledare. Beskriver sin ideologi som ”demokratisk socialism”.

Jahbat al-Nusra bildades i januari 2012 och betraktar sig som en del av al-Qaida. Målsättningen är att störta den syriska regimen och i dess ställe upprätta en religiös stat. Har stridit vid Fria syriska arméns sida, men i allt högre utsträckning börjat operera på egen hand.

Fria Syriska Armén, FSA, hade å sin sida allt att vinna på att knyta starkare band till YPG. Allt sedan det Osmanska riket styckades, och första världskrigets segrare godtyckligt ritade om regionens karta, har de kurder som plötsligt befann sig i den nybildade staten Syrien haft ett ansträngt förhållande till centralmakten. Assads regim var än mer avskydd i norr än i resten av landet, och FSA såg en potentiell allierad i de välorganiserade kurdiska styrkorna.

Krigets dynamik linjerar dock inte alltid med de strategiska riktlinjer som dras upp långt ifrån fronten. Och här, i den oansenliga men strategiskt viktiga staden vid gränsen mot Turkiet, tog berättelsen om den kurdiska delen av kriget sin början.

I november 2012 drev salafistiska Jahbat al-Nusra, en radikal islamistisk gruppering som lierat sig med FSA och gjort kampen mot Assad till sin egen, ut regimen från Ras al-Ayn. Men det avtal om icke-aggression som träffades med YPG skulle visa sig bräckligt.

Förhållandet mellan de religiösa fundamentalisterna och de strikt sekulära socialisterna i YPG var redan från början pressat, och efter upprepade skärmytslingar undertecknade 21 islamistiska grupper i maj 2013 ett gemensamt uttalande där YPG utropades till ”förrädare mot jihad”.

Deklarationen var dels en krigsförklaring, dels en skilsmässa. Den har betraktats som en följd av FSA:s svaga ställning gentemot de islamistiska grupper som stridit under dess flagg, och fick till konsekvens att dessa grupper i huvudsak började agera autonomt i norr. Samt att YPG, som dittills varit en renodlad försvarsstyrka, gick på offensiven. Försvaret av Rojava – som kurderna själva kallar sin region – krävde anfall.

Al-Nusra tvingades överge stad efter stad, inklusive de arabiska samhällen som ligger på kurdiskt territorium. Företrädare för YPG missar sällan ett tillfälle att påpeka att de beskyddar även den arabiska befolkningen, men relationen präglas tveklöst av en viss spänning.

– På dagen lever de normala liv, på natten åker de ut till stridszonen och försöker döda oss, säger en milisman vresigt efter att ha skällt ut en arabisk medtrafikanter.

Det fanns en uppenbar anledning till att al-Nusra ville positionera sig i Ras al-Ayn: närheten till försörjningslinjer och smugglingsrutter från Turkiet. Samma försörjningslinjer som även det kurdiska civilsamhället är beroende av.

– Det turkiska embargot orsakar mängder av problem. Den humanitära hjälp som släpps igenom är inte tillräcklig. Vi behöver handel, och det tillåter de inte, säger Saleh Muslim.

Som ledare för Demokratiska unionspartiet, PYD, har han under Assads regim avtjänat ett antal fängelsestraff. I dag turnerar Saleh Muslim i stället runt i Europa – han besökte nyligen Sverige för att träffa Kristdemokraterna och Vänsterpartiet – som en sorts ambulerande ambassadör. En högst medveten strategi.

– Vi behöver politiskt och diplomatiskt stöd. Vi försöker försvara vår demokrati omgivna av extremister som stöds av USA och Turkiet. USA bistår FSA som delar med sig till al-Nusra. Turkiet stöder alla som attackerar oss, de vet att turkiska kurder kommer att stärkas om vi uppnår autonomi.

PYD har kallats separatister och anklagats för att vilja skapa ett Stor-Kurdistan. Men Saleh Muslim försäkrar att målet är regionalt självstyre inom ett framtida demokratiskt Syrien. Ankara verkar dock – trots den pågående fredsprocessen med PKK – inte helt övertygat, och premiärminister Recep Tayyip Erdogan har förbehållit sig rätten att intervensera militärt om kurdiska ”terrorister” tillåts ta över norra Syrien.

Klämd mellan den nervösa stormakten i norr och Assads pressade regim i söder, med beväpnade islamistgrupper runt knuten, väljer Saleh Muslim och den rörelse han leder att avvakta. Och se om sitt eget hus.

– Jag är inte särskilt optimistisk. Vi skulle vilja att regimen föll så snart som möjligt, men det här kriget kan mycket väl pågå i tio år. Det är därför vi inte vill göra oss beroende av revolutionen. Vi delar dess värderingar, även om vissa chauvinistiska grupper inom oppositionen inte accepterar att kurderna är en del av Syrien. Men vi klarar av att skydda vårt folk, och under tiden fortsätter vi att bygga våra organisationer.

Derek är Rojovas förmodligen säkraste stad – fronten är hela 40 kilometer bort. Krigets skenande prisökningar är kännbara även här, men restauranger och butiker håller öppet och det finns el i uttagen under större delen av dygnet. I dess centrum låg tidigare Hafez al-Assads torg, numera omdöpt till Martyrtorget.

När det syriska upproret tog sin början samlades varje fredag tusentals vid torget för att visa revolutionen sitt stöd. Sedan dess har demonstrationslustan svalnat, men platsen är alltså politiskt laddad.

Från affischer på väggar och staket blickar uniformsklädda unga män och kvinnor stolt mot betraktaren, martyrer som förevigats innan de offrat sina liv för den kurdiska saken. Ofta har de mytomspunna Qandilbergen, PKK:s bas i norra Irak, klippts in i bakgrunden. Estetiken ser ut som en blandning av *Sound of Music* och sovjetisk socialrealism.

Ett anslag manar uppfordrande: ”Ingen emigration!”

– Många unga vill bort, men vem ska stanna och hjälpa till om inte vi gör det? Det är äntligen vårt land, säger 24-åriga Mohammed Ebrahim.

Han är utbildad petroleumingenjör och arbetade på oljefälten tills kriget stängde industrin.

– Al-Nusra stormade vår rigg. Tre av våra vänner var alawiter, de högg huvudet av en av dem och tog med de andra två. Jag heter lyckligtvis Mohammed, tack gode Gud, så mig släppte de.

Om kvällarna är staden nedsläckt. I öster tindrar Irakiska Kurdistan, i norr breder Turkiet ut sig som en matta av ljus. Hogir Haji var student när den arabiska våren nådde Syrien och deltog entusiastiskt i proteströrelsen. I dag är samtliga universitet stängda och det är oklart om han någonsin kan kvittera ut den examen i engelsk litteratur som hägrade några månader in i framtiden.

Efter maten ursäktar han sig för att be. I jämförelse med exempelvis Irakiska Kurdistan är Rojava relativt sekulärt, men Hogir Haji kommer från en religiös familj och tar tidegården på allvar. När islamisterna inom FSA:s led utropade kurderna till fiender såg han det som en personlig förolämpning.

– Jag är muslim, jag ber, jag fastar, men de hatar mig. Och jag hatar dem. De är fascister, säger han.

Fadern Mohammad Amin Haji förklarar att tro bör vara en privat angelägenhet, inte ett verktyg för politisk kontroll.

– Men det är så islamisterna vill ha det. Då var regimen bättre. Jag hade kunnat acceptera regimen, men inte islamisterna.

Inställningen är gängse hos dem som generiskt skulle kunna kallas ”vanligt folk”, den medelklass som inte var politiskt aktiv innan upproret mot al-Assad. Det är hos denna grupp sympatierna för PYD ökat mest.

– Jag skulle kunna stödja alla partier som kämpar för oss. Men de andra partierna är små och har ingen aktivitet, därför stöder jag PYD, säger Mohammad Amin Haji.

Partiet har under konflikten lyckats axla rollen som samhällsbärare, och dessutom förmått göra det på ett inkluderande vis. Även om det samtidigt konsoliderat sina positioner har såväl politiska rivaler som civila grupper bjudits in att delta i maktutövningen.

Det uttalade målet är ett pluralistiskt flerpartisystem av liberal modell. Och även om den cyniskt lagde kan hävda att det är enkelt att agera god demokrat om du förväntar dig omfattande valframgångar är det lätt att förstå stödet från gräsrotsnivå. Omgivna av fientliga krafter har partiet på rekordtid organiserat ett samhälle som sett till omständigheterna fungerar väl. PYD administrerar allt från utrikespolitik till infrastruktur och de vägspärrar, bemannade av frivilliga, som finns utanför varje stad och by. Särskilt det sista är viktigt. I krig är säkerhet den mest eftertraktade varan, och den som kan leverera vinner en legitimitet som består långt efter att krutroken skingrats.

Att säkra ett framtida självstyre kräver både politiska manövrar och militär makt. YPG tillhandahåller det senare. Milisen som enligt egna uppgifter kontrollerar 15 000 trupper bildades formellt 2011, men dess verkliga historia sträcker sig längre tillbaka än så.

I mars 2004 gästade fotbollslaget al-Fatwa och dess följe av arabiska supportere staden Qamishli för en match mot kurdiskstödda al-Jihad. Oroligheter utbröt efter att bortafansen hyllat Saddam Hussein, och tre dagar av upplopp följde innan Baathpartiet lyckades återställa ordningen. Då hade minst 30 människor – samtliga kurder – fallit för arméns kulor, och fröet till YPG hade såtts. Banden till PYD, som uppmuntrade den underjordiska organiseringen, var starka redan från början.

Det vilar ett lätt religiöst skimmer över det omgivande samhällets relation till den strikt sekulära milisen. Ungdomar byter mobilbilder på YGP-soldater som om dessa vore popstjärnor, och de ständigt närvarande bilderna av martyrer tycks fylla en ikonisk funktion. Ingen talar om YPG med annat än den största aktning.

Att sända en son eller dotter till milisen är i någon mån att förlora den, men samtidigt en stor ära.

– Mina föräldrar var så lyckliga när jag berättade för dem, säger Noojan Derit om det beslut hon fattade för två år sedan.

I dag har hon fyllt 20, är helt klädd i kamouflage och ger ett blygt intryck. Hon blickar nedåt och låter fingrarna vandra över sin automatkarbin medan hon pratar.

– Det militära är hårt, men också bra. Det är ett liv av vänskap och syskonskap. Alla slåss för varandra, det spelar ingen roll om du är man eller kvinna. Jag känner mig mer hemma här än jag gjorde i det civila.

På steget från underjordisk milis till någonting som liknar reguljär styrka följde en massiv tillströmning unga rekryter. Dessa kvinnor och män – ofta tonåringar eller i tidiga tjugooårsåldern – slåss nu mot några av världens mest fruktade väpnade grupperingar. Hittills med stor framgång.

– Vi försöker hjälpa de unga, som storasyskon skulle göra, säger Ronahi Hekari.

Med sina 30 år är hon äldre än genomsnittet, och lämnade Rojava för Qandilbergen redan 2006. Som så många i YPG talar hon i en blandning av politiska mantran och poesi. Men hennes ögon lyser när hon pratar.

– De flesta älskar sin mor och far högst, men bergen är mer än en familj. Livet där är fantastiskt, vackert. Det går inte att beskriva för någon som inte sett det.

Kvällarna är som en tejudning som aldrig tar slut. De yngre rekryterna stojar eller berättar historier om hur al-Nusra torterar sina motståndare, medan de äldre pratar politik. Samtliga lyssnar uppmärksamt när rykten om sammandrabbningar mellan FSA och de jihadister som brutit sig ur dess koordinering når lägret.

Devrim Qamishli är ett nom de guerre, där hemstaden som brukligt lånat sig till efternamn. Bakom det döljer sig en drygt 30 år gammal kedjerökande befälhavare med eftertänksam blick och underfundig humor. Han funderar länge innan han försöker förklara den fras som unga soldater ständigt upprepar: ”Jag har gift mig med en idé, jag har förälskat mig i landet”.

– I Europa är individualismen väldigt stark, men här är det samfundet som är viktigt. Men när vi som folk hittat den frihet ni redan har kanske vi också kan fokusera på det personliga. Jag tror verkligen på det. Det finns ingen skillnad mellan människor, bara olika omständigheter, säger han.

Han gick med i PYD strax efter att det bildades. Inte för att han egentligen ville arbeta politiskt, snarare i frustration över att de civila karriärvägarna var stängda. Nu tror han – som många andra stärkt av de militära framgångarna – att ett autonomt Rojava hägrar vid horisonten.

– Det kommer att ske!

Devrim Qamishli uttalar orden med en knuten näve höjd i luften samtidigt som han ler ironiskt åt sin egen gest.

Ivar Andersen

Clarté

Nya turer i kampen om Syrien

Mathias Cederholm

Clarté nr 4 2013

USA håller på att byta strategi i Mellanöstern. Förhandlingar pågår med Iran och större vikt läggs vid borten Asien. Men Syrien har slagits sönder. Den svenska utrikespolitiken har undersökt katastrofen, och svensk vänster har glömt både folkrätt och noggrann analys.

Inbördeskriget i Syrien blev ungefär så illa som man kunde befara. Under sommaren och hösten har emellertid den politiska kartan ritats om betydligt, mer så i regionen än i själva landet, och detta kommer att ha stor betydelse för den fortsatta utvecklingen. I min förra artikel (Clarté¹ 2/2013) gav jag en bakgrund till upproret i Syrien och de olyckliga allianser i regionen som riskerade att inte bara slita Syrien utan också stora delar av Mellanöstern i stycken. I bakgrunden fanns stormaktsspel, men också farliga försök från regionala parter att stärka sitt inflytande, och olja, gas, handelsintressen, sekteristisk hegemoni m.m. har inte oväntat spelat en central roll. En liten förhoppning uttryckte jag om att ett initiativ mellan USA och Ryssland skulle kunna lindra de värsta spänningarna, och att Iran på något vis måste vara med i förhandlingar.

Just detta är vad som nu börjat äga rum. Vägen dit har varit komplicerad, och man ska kanske inte vara överdrivet optimistisk. Riskerna för bakslag är stora. På marken inne i Syrien finns egentligen inte mycket att glädjas åt, och konflikten har också alltmer involverat grannländerna. Assad-regeringen har med visst stöd från Hizbollah, Iran och Ryssland lyckats vidmakthålla sina centrala territorier, med stora mänskliga kostnader. Befolkningens stöd till regeringen och dess försvar av nationen, sekularismen och minoriteterna verkar inom dessa områden vara ganska gediget, armén har inga problem att rekrytera, statstelevisionen har i popularitet avlöst Qatars al Jazira, säkerhetstjänsten uppfattas numera av många som patriotisk istället för förtryckande. Hoten utifrån och inifrån har helt enkelt mobiliserat. Desto svagare stöd har man sedan länge i norr och öster och vissa enklaver. Dels handlar det om landsbygdsområden som länge varit hårt drabbade av ekonomiska kriser och som negligerats av regeringen, dels om klassiska motståndsområden som Homs, Hama och Aleppo, där sunni-eliter sedan gammalt avskytt baathregimen, och där irritationen mot regeringen späts på av ett kraftigt ökat trasproletariat under sista tio åren. Det är här rebellgrupperna kunnat mobilisera. Men motsättningarna mellan olika rebellgrupper är stora, och en hel del har förfallit till rena plundrar- och smugglingsligor. De mer religiöst extrema grupperna, främst Nusra och ISIS, med en hel del folk från andra länder, har alienerat stora delar av civilbefolkningen som flyr övervåld och försök att genomtrumfa religiös lagstiftning. I områden där regeringsstyrkorna vinner mark ser vi regeringslojala miliser växa fram. Det kurdiska ”problemet” har blivit akut då flera rebellgrupper vänt sig mot kurderna liksom mot andra minoriteter i den tänkta syriska arabiskt sunni-islamistiska gemenskapen, och stöd från Turkiet har flödat till denna ytterligare front. Kontrollen över oljefält har varit ett annat mål i dessa strider.

Västländerna försökte ett tag att stödja ”liberala” eller sekulära krafter, detta främst genom exilrådet SNC, som snabbt visade sig vara korrupt och ha svag ställning bland syriska oppositionella. FSA, en rörig allians av miliser, avhoppade militärer, och efterhand rena krigsherrar och maffiagrupper, har fått pengar från inte minst USA. Men en dragkamp mellan västländer, Qatar, Turkiet och Saudiarabien blev alltmer tydlig. Pengar och vapen har distribuerats till grupper som alltmer kommit i motsatsställning tillvarandra. Qatar har stött muslimska brödra-

¹ Ingår i artikelsamlingen [Vänsterpress om Syrien](#)

skapet som hade en stark ställning i SNC och bland vissa islamistiska rebellgrupper, och Qatars inflytande var överhuvudtaget påtagligt i våras. Men sedan har flera ompositioneringar skett. USA har tvekat alltmer om ett direkt stöd in i Syrien, och försöken att styra gulfstaternas (GCCs) vapentillförsel visade sig omöjliga, många vapen hamnade i ”fel” händer. Sedan några månader ska USA ha stoppat sitt ekonomiska stöd till FSA i norra Syrien innan gruppen i det närmaste kollapsade i december och västländerna sade sig avsluta allt stöd till organisationen. Stora oklarheter råder om hur det egentligen ser ut i gränsområdena i södra Syrien där omfattande stöd förts in av CIA via Jordanien, kanske finns det agendor som ännu är okända. Turkiet har opinionsmässigt förlorat mycket i regionen och alltmer backat från en ytterligt aggressiv position, och förefaller nu också minska sitt stöd till grupper inne i Syrien samtidigt som man vill förbättra sina relationer med Irak, Iran och Ryssland, inte minst med anledning av sina stora energibehov. Saudiarabien har emellertid gått åt andra hållet. Man stödde i somras med stora pengar den egyptiska militärens störtande av president Morsi, vilket kraftigt försvagade det muslimska brödraskapets, Qatars och Turkiets ställning i regionen. Dessutom stuvade man om i den syriska exiloppositionen, så att Saudiarabien fick en starkare ställning där, ett av flera skeenden som än mer försvagat SNCs ställning. Men man förstod att USA börjat vända i en annan riktning.

I Washington har det länge stått en strid mellan olika maktclickar om hur man ska förhålla sig till Iran. Banden mellan Syrien och Iran (och Ryssland) må ha setts som irriterande men detta kan inte jämföras med GCC-staternas ilska mot samma band. En hökfalang i Washington som velat fortsätta med än mer drakoniska åtgärder mot Iran har under sista åren blivit svagare, inte minst i efter debaclet i libyska Benghazi hösten 2012. En följd blev att Iranhöken CIA-chefen Petraeus avpolletterades. Någon gång efter detta har försiktiga förhandlingar inletts med Iran, och mer officiellt med Ryssland. Detta blev alltmer påtagligt under denna höst, planerna på nya flerparts-förhandlingar rörande Syrien, Genève II, har efter flera uppskjutanden blivit mer konkreta, och plötsligt släppte Vita huset också bomben – d.v.s. att man initierade ett avtal om Irans atomenergi-program. Vita huset vill börja släppa in Iran i värmen, lagom ljummen förvisso, för att på sikt involvera landet i ekonomisk samverkan i regionen. Den nye presidenten Rouhani vet man sedan tidigare vill etablera ett samarbetsklimat med väst och de arabiska staterna, ett initiativ han som politiker drev kring 2006 dribblades emellertid bort av USA och Saudiarabien. Men nu anses det alltså vara dags för avspänning, kanske menar man att Iran är temporärt försvagat av sanktioner och ekonomiska problem, och Irans kontrahenter, gulfstaterna, har blivit litet väl offensiva även om de är allierade med USA. Vi kan förutsätta klassiskt maktbalanstänkande bakom USAs strategiskifte.

Kan det finnas fler komponenter i försöket till ett amerikanskt skifte? Som ett exempel kan vi ta energipolitiken, som naturligtvis är viktig i sammanhanget. Under sista åren har den amerikanska boomen med skifferolje- och gasutvinning lett till muntra utrop att man inte längre kommer att vara så beroende av Mellanösterns fossila utvinning, istället hoppas man t.o.m. själv bli ”the swing producer”, alltså den som genom att öka eller minska sin egen produktion kan reglera prISRörelser och politiska problem internationellt. Saudiarabien blir i detta sammanhang av mindre vikt för Washington än tidigare, i synnerhet som man alltmer börjat tvivla på om sauderna alls längre kan öka sin produktion vid behov som tidigare. Dessutom anses hatobjektet OPEC i vilket fall oskadliggjort för lång tid framåt. Men andra problem kvarstår. EU:s illa sedda fossilberoende av Ryssland har man hoppats kunna jämka med transporter från bl a. Nordafrika men detta ser minst sagt osäkert ut nu när Libyen puttats ned i ett svart hål och de internationella olje/gas-bolagen flyr landet. Projekten kring centralasiatisk gas till Europa utanför rysk kontroll har dessutom gått in i väggen. Som IEA nyligen påpekat kommer den amerikanska fossil-boomen knappast påverka den globala oljemarknaden mer än några få år, och leder enligt andra röster i värsta fall t.o.m. till en ekonomisk katastrof (för att

inte tala om ekologisk). Inom tio år är det alltså ändå Mellanösterns olja och gas som i än högre grad måste pumpas ut i världen, även om den globala konsumtionen skulle börja avta. Detta förutsätter enorma investeringar redan nu, eller helst igår. Om Iran nu släpps in i värmen kan landet bli ett alternativ som leverantör. Den planerade gasledningen från Iran via Irak och Syrien till Medelhavet och EU blir inte längre ett avgörande strategiskt hot, och antagligen hoppas man dessutom på iransk hjälp att lugna ned situationen i ett Irak som fortfarande är söndertrasat och kokande efter USA-ockupationen. Inte oväntat inleddes direkt med avspänningen mellan USA och Iran också under senhösten förhandlingar mellan en rad europeiska olje- och gasbolag och Iran, vilket Iranfientliga krafter i Washington omedelbart tog avstånd från medan däremot det politiska stödet i EU för sanktionslätnader visade sig ganska påtagligt. Hur det kommer att gå med initiativet är ännu oklart, motståndet är starkt från krafter inom kongressen och t.o.m. bland folk inom Obama-administrationen som hårt driver för t.o.m. skärpta sanktioner. Till den större bilden hör att en hel del strateger i Washington länge har efterlyst ett minskat avtryck i Mellanöstern för att satsa desto hårdare mot Ryssland och Kina, inte minst genom nya frihandelsstötter över Atlanten (mot EU) och, viktigare, över Stilla havet (mot Ostasien). Den tidigare Bush-administrationens satsning på ett frihandelsområde i Mellanöstern via Irakockupationen har runnit ut i ökensanden. Stegvis försöker Obama-administrationen fullfölja sitt ”pivot to Asia”, med ökad militär närvaro m.m. och bidragande är att man nog inte vill ha ett alltför fientligt Iran med inflytande i Afghanistan under det kommande amerikanska utåget (mer eller mindre) därifrån. Strategiskiftet är komplicerat, exempelvis mötte under senhösten frihandelsförhandlingarna med de ostasiatiska länderna problem och skjuts upp minst ett halvår. De två fiender man utmålar för hela strategin är och förblir Ryssland och Kina, och frågan är hur många eftergifter man i Washington kan tänka sig gentemot Ryssland i Mellanöstern. Det bär säkerligen emot när Putin kan fira diplomatiska vinster i spelet kring Syrien men förhoppningarna inom Obama-administrationen torde vara att ett Iran som öppnar västerut är detsamma som en rysk förlust.

Även om banden mellan USA (och Storbritannien, Frankrike osv) och GCC kommer att förbli starka - vi kan bara se på de stora vapenkontrakt som slutits under sista åren, ja t.o.m. de sista månaderna, och de investeringar Qatar och Saudiarabien på sistone gjort i Storbritannien och Frankrike - så ser i nuläget gulfstaterna ut att kanske förlora USA som självklar allierad mot Iran. Detta skulle underminera deras hegemoni i regionen ekonomiskt, finansiellt, och som religiösa härförare mot det ”shiiitiska hotet”, ett hot som inte bara gäller axeln (snarare de realpolitiskt samverkande) Iran-Irak-Syrien-Hizbollah, utan även stora folkgrupper inom GCC. För sauderna och även för Netanyahu-regeringen var dessa begynnande öppningar gentemot Iran och Ryssland anatema. Detta är antagligen bakgrunden till de spektakulära händelser som skett vid sidan om förhandlingsspelet. I augusti i år utspelade sig strider kring Damaskus med rebellstyrkor som var ovanligt välutrustade. Strax därpå inträffade gasattacken i Ghouta i Damaskus ytterområden. Omständigheterna är diffusa, Assadregeringen fick bära hundhuvudet men analyser i oberoende såväl som i FN:s egen rapportering, liksom Vita husets manipulation av underrättelsetjänsternas uppgifter, pekar åt ett annat håll. Främst sauderna försökte driva detta till västintervention men Vita huset manövrerade via kongressen bort frågan från agendan och närmade sig istället Ryssland med en plan för avveckling av syriska militärens innehav av kemiska vapen. På detta vis har man minskat risken för att Nusra eller andra rebellgrupper som man vet har tillgång till kemiska vapen skulle försöka sig på något liknande igen, samtidigt som man behåller ett tryck på Assadregeringen som å andra sidan erkändes som motpart i åtminstone ett halvår till.

I stället har sauderna föst SNC framför sig som under hösten med saudisk budget lät utropa sig till exilregering för Syrien. Samtidigt började bomber smälla i Libanon med syriska ambassaden och Hizbollah som måltavla. I egna initiativ har prins Bandar, den ansvariga för

saudisk Syrienpolitik, med både löften och hot försökt övertala Putin att ändra sig gällande Syrien, vilket ledde till en neslig avsnoppning. Ett annat problem för saudiska kungahuset är att man inte är särskilt förtjust i en del av de rebellgrupper som enskilda saudier och andra i GCC-länderna stött i Syrien. Muslimska brödraskapet har obehagligt demokratiska tendenser, delar av al Qaida-grupperna avskyr kungahuset och den rådande statsuppdelningen av arabvärlden. För Riyadh kan al Qaida gärna husera och destabilisera i norra och östra Syrien och i Irak, och dra till sig extremister från Saudiarabien självt, men om de närmar sig saudiskt område i söder ses det inte i samma ljus. Ett svar på detta har blivit att Saudiarabien och övriga GCC alltmer stött ett enande av övriga religiösa styrkor. Dessa bildade under hösten en allians, Den islamiska fronten, som man hoppades skulle hålla emot de militära bakslagen och al Qaidas allt starkare position, och dessutom kasta grus i det framväxande förhandlingsmaskineriet. Snart började denna front angripa FSA och andra rebellgrupper, från vilka många nu deserterar, flyr landet eller går över till regeringssidan. GCC utlovade i början av december en finansiering med 6 miljarder dollar, och försökte få med sig Washington på tåget. Vilken väg som USA väljer är i skrivande stund oklart. Utspelet har skiftat alltifrån att man kan tänka sig att ha den islamiska fronten som direkt allierad, till att man ska stödja den i samma begränsade omfattning som man tidigare stödde FSA med målet att förlänga inbördeskriget så långt som möjligt, eller att man kanske indirekt ska låta Assadregeringen återta landet. I det senare fallet kvarstår frågan om USA verkligen skulle agera mot saudiskt finansierande av de mer extrema religiösa grupperna, detta har man i decennier tyst samtyckt till i Afghanistan, Irak och på andra håll.

Förhandlingsspåret vann mark under hösten. SNC, och ett allt svagare FSA, slits i skrivande stund mellan olika krafter om huruvida de kan acceptera att Assad sitter kvar i regeringsställning under förhandlingarna. Bakom kulisserna är det antagligen USA vid sidan av Ryssland som drar åt ena hållet. Saudiarabien och andra gulfstater drar åt andra hållet, tillsammans med de mer extremt sunni-religiösa krafterna i Syrien som anser att en alawitisk president är en ren hädelse. Allt fler hoppas dock på ett vapenstillestånd, nu förespråkat gemensamt av de nygamla parhästarna Turkiet och Iran. Från väst börjar olika diplomatiska beskickningar försiktigt arbeta i eller nära Syrien igen, och USA förhandlar också med Hizbollah. Qatars nya emir har försökt kompensera sina taktiska förluster genom att öppna för dialog med både Damaskus, Hizbollah och Bagdad.

Tiden fram till Genève-förhandlingarnas start i slutet av januari 2014, om de nu blir av, kommer antagligen att kännetecknas av offensiver och konsolidering av territorier av de olika stridande i Syrien, regeringsstyrkorna har vissa fördelar men landet kommer att förbli delat mellan en rad olika organisationer. I väst regeringen. I norr flera olika rebellorganisationer, splittrade sinsemellan. I nordöst det kurdiska styret under PYD som alltmer fått karaktären av en provinsregering, med visst vapen-stöd från Assad och som lyckats försvaga flera rebellgrupper och deras försörjningsleder i området. Längs flodsystemet in i Irak dominerar för tillfället al Qaida-gruppen ISIS som vill ha en panislamisk stat, ett emirat, som skulle inkludera norra Irak m.fl. områden. För tillfället är alltså Syrien de facto-delat, och det har lämnat öppet för de gamla vanliga idéerna om att rita om kartan efter etniska och sekteristiska måttstockar, oavsett riskerna och vad folk egentligen vill. Det talas om en alawitisk/kristen stat i väst, en sunniarabisk i ett bälte runt öknen, och en kurdisk i nordöst. Men andra drömmer om ett Storsyrien, eller en ihopslagning med norra Irak, eller varför inte ett sunniislamiskt välde över hela arabvärlden, åter andra om ett Storkurdistan. Locket på Pandoras ask står på glänt, riskerna är enorma att hela statssystemet i arabvärlden kollapsar, och i slutändan kommer nog därför locket åter att läggas på om inte något oförutsett sker.

Om Genève-förhandlingarna kommer till skott ska man tyvärr inte förvänta sig alltför stora insatser för att hjälpa syrierna. I korridorerna handlar det snarast om att nå avgöranden om de

regionala maktbalanserna. Olika positioner kommer att florera rörande Syrien. Vissa vill att kriget fortsätter för att fortsätta försvaga landets allierade, Iran och Ryssland. Andra vill nu helst att Assadregeringen stannar kvar, den anses bättre än alternativen och kan, möjligen med litet hjälp, återta sitt territorium. Ytterligare andra kan tänka sig att Assad tvingas avgå av symboliska skäl medan övriga statsapparaten tillåts stanna. Många har ögonen på det kommande presidentvalet i Syrien någon gång i mitten av 2014. Opinionsundersökningar, såväl officiella som av västländer hemligt genomförda, har visat att Assad fortfarande har ett stöd hos en smärre majoritet av befolkningen inom landet, medan däremot oppositionen mot honom är stark bland de stora exil- och flyktinggrupperna i närregionen. Bland de som fortfarande absolut vill göra sig av med Assad har därför en väg sagts vara att bearbeta flyktinggrupperna i främst Libanon, för att de under valet ska resa tillbaka till sina hemorter i Syrien och rösta på en kandidat som oppositionen ska samla sig kring. Det ryktas också om planer från Frankrike och Saudiarabien på en TV-kanal som ska rikta sig specifikt till minoritetsgrupper i Syrien, för att försöka underminera Damaskusregeringens ställning bland dessa. En underdimensionerad insats från FN har gjort att flyktinggrupperna har blivit måltavla för Saudiarabiens och Qatars satsningar, de är nu de största biståndsgivarna, men undviker att arbeta genom FN-systemet och använder istället olika islamiska NGOs. Hur valet kommer att se ut, om det blir av, är ytterst oklart. Exempelvis finns stora grupper inom den religiöst formulerade oppositionen som menar att valet är illegitimt, al Qaida-grupperna är mot val av princip och lär försöka sabotera. Om Saudiarabien ytterligare eskalerar stödet till rebellgrupper kan valet antagligen inte genomföras. Frågan är om inte de flesta andra involverade i slutändan lutar mot att låta Assad återerövra landet. Från väst betraktar man Assad som tillräckligt försvagad ändå för att utgöra något egentligt hot. Samtidigt har kartan ritats om, Syrien är inte längre en lika vital bricka, men landet och dess befolkning har offrats i en malström av våld.

Skulden för katastrofen i Syrien faller på många parter. Häri väst måste vi återigen rannsaka förd politik. USA, Storbritannien och Frankrike har varit ledande men även Sverige har spelat en mindre smickrande roll. Ett avgörande misstag, som även gjordes av stora delar av vänstern, var att lämna folkrätt och noggrann analys därhän och istället förbehållslöst, åtminstone i ord, stödja rebellrörelserna i Syrien. Hot om intervention utifrån, och löften till rebellerna om pengar, vapen och oljeköp, skärpte spänningarna i landet då rebellerna lockades att inta en oförsonlig attityd gentemot regeringen i Damaskus, som naturligtvis svarade med samma mynt. Dessvärre har man också ignorerat den övriga opposition i Syrien som inte har spelat med i detta spel. De vänster- och nationalistiska partier i Syrien som sitter i parlamentet tillsammans med baath efter valet under den nya konstitutionen 2012 lyssnar ingen på. De oppositionella partier som samlats i NCB och som förespråkade fredligt oppositionellt arbete samt stått emot krav på intervention utifrån, har bara haft Ryssland att vända sig till för dialog. De ser dock ut att få vara med på ett hörn i Genève, tack vare Ryssland. Olika initiativ till dialog på marken, som nunnan moder Agnes och organisationen Mussalah har baktalats och motarbetats i väst. Internationella initiativ som The Syrian Dialogue Project skulle behöva mer uppmärksamhet. Sverige har spelat en viss roll i detta moras då vår regering har stött exiloppositionen t.ex. i samband med möten i Sverige, och även om det mesta av svenskt bistånd säkerligen gått till behövlig humanitär hjälp så har avarter förekommit. Exempelvis har Palmecentret stött SNC med ”kommunikation och internet”, i och för sig med hänvisning till dokumentation av övergrepp mot mänskliga rättigheter, men man kan ju undra. När man i mer eller mindre officiella sammanhang inbjudit syrier till diskussion om Syriens framtid har det konsekvent varit SNC, FSA och dem närstående organisationer som inbjudits. Även inom vänstern i Sverige har vi kunnat se hur arrangemang med alltför tydlig udd riktad mot den officiella bilden av Syrien motarbetats, t.ex. i samband med Socialistiskt forum på ABF i Stockholm 2012 och 2013. I Mellanöstern har Sverige överhuvud under senare åren sorglig

historia – vapenexport till och annan hemlig samverkan med Saudiarabien och Förenade Arabemiraten. I Irak stöd till en minst sagt tvivelaktig ockupations regering och polis, med bl.a. "demokrati-utbildning". Under den katastrofala Libyen-insatsen bistod Sverige med flygspaning och en militärpropaganda-enhet. Och så har vi ju Afghanistan. Något har gått riktigt fel i svensk utrikespolitik.

Det är i det närmaste omöjligt att förutspå utvecklingen i Syrien. Främst förblir gulfstaterna ett okänt kort. I värsta fall fortsätter stödet till s.k. rebellgrupper, och kriget kan fortsätta länge, pengar saknas inte hos saudier och andra. Västländerna kan möjligen försiktigt protestera men förmår nog inte mer än så. Om inblandningen utifrån i Syrien verkligen avtar, kan man räkna med att regeringen i Damaskus får huvudansvaret för att återkonsolidera landet utan större stöd från andra parter, fast pengar kommer möjligen att erhållas från t.ex. det ofta så flexibla Qatar. Men landet är sargat och sekteristiska spänningar så uppdrivna att enorma problem kvarstår, initiativ från regeringen med amnestier till rebeller som lägger ned vapnen är ett gott tecken men bara ett litet första steg. Till detta kommer de stora sociala motsättningar och ekonomiska problem som utgjorde en viktig bakgrund till revolten, och som bara förvärrats av kriget. Vi kan räkna med att Syrien får brottas med detta utan att några större åthävor görs i internationella medier eller politiska organ. Fokus kommer snart att flyttas till nya platser, syrierna faller i glömska och kommer att liksom palestinier, egyptiska demokrater, libyer, oppositionella i Irak, minoriteter på arabiska halvön m.fl. betraktas som "collateral damage" i den senaste geopolitiska vändningen i regionen. Fast å andra sidan, Mellanöstern är i rörelse, och mycket kan hända.

Flamman

Rebellgeneral varnar för islamisthot

Flamman 11 december 2013,

General Salim Idris

Inbördeskriget i Syrien har pågått i över 1 000 dagar. Många tecken tyder på att striderna inte längre enbart handlar om den syriska regimens vara eller icke vara.

Iraks utrikesminister Hoshyar Zebari varnade i förra veckan för risken att ett "islamistiskt emirat" skulle kunna uppstå i Mellanöstern. Zebari oroas över den ökade samordningen mellan de väpnade sunnimuslimska grupperna i Irak och deras fränder bland rebellerna i Syrien. Nyligen attackerades till exempel staden Kirkuk i norra Irak av ISIS (Islamiska staten i Irak och al-Sham), som opererar i båda länderna.

Nytt fokus

Insikten att kriget i Syrien håller på att bli något annat än bara störtandet av Assadregimen verkar ha drabbat många. Västeuropeiska underrättelsetjänster har på senare tid börjat varna att kriget i Syrien utgör ett direkt hot, eftersom ett ökande antal europeiska medborgare deltar i de väpnade, så kallade jihadiststyrkorna.

Tidningen *New York Times* citerade i förra veckan den forna USA-diplomaten Ryan Crocker som menar att USA borde ta upp direkta förhandlingar med Assad. – Så ond som han är, är han ändå inte lika ond som de jihadisterna som skulle ta över om han inte fanns.

Crocker och ett ökande antal ”realister” i USA menar att Assadregimen inte längre ska störtas till varje pris, utan snarare förmås att dela makten med de västvänliga rebellgrupperna. Dessa grupper, främst Fria syriska armén (FSA), har fått uppleva att deras islamistiska vapenbröder har utökat sin makt.

Hårda eldstrider

Under det senaste halvåret har sekulära och islamistiska rebellstyrkor vid många tillfällen stridit mot varandra. Så sent som i förra veckan erövrade en al-qaidakopplad milis ett av FSA:s största vapenlager i närheten av gränsen till Turkiet efter hårda eldstrider.

General Salim Idris, befälhavaren för FSA, har varnat att speciellt gruppen ISIS skulle utgöra ”ett hot för Syriens framtid”. Salim talade i början av december på ett möte i Istanbul, där han presenterade en rapport om islamisternas frammarsch i Syrien. ISIS har enligt rapporten 5 500 utländska jihadisterna i sina led.

Väst har svikit

Generalen menade att han och hans kamrater håller på att ”omvärdera” sin tidigare position att Bashar al-Assad måste lämna ifrån sig makten innan man kan prata om fred. Istället borde man diskutera hur man kan försvara Syrien gemensamt mot islamisthotet. Enligt Idris är roten till problemet att västmakterna visserligen har uppmanat alla syrier att störta Assadregimen, men sedan lämnat folk i sticket. Samtidigt har Qatar och Saudi-Arabien försett de olika islamiststyrkorna med pengar och vapen.

Särskilt besviken var man när inget hände trots att Barack Obama hävdade att en ”röd linje” hade överskridits när kemiska vapen användes utanför Damaskus i augusti. När det kommer till denna incident så hävdade stjärnjournalisten Seymour Hersh i söndags att Obama visste om att giftgasattacken kunde ha utförts av rebeller. Enligt Hersh finns en CIA-rapport från juni som varnar att den islamistiska al-Nusrafronten hade kapacitet att tillverka och använda nervgasen Sarin. Obama undanhöll dock denna information för att kunna motivera en eventuell intervention i det syriska inbördeskriget. Interventionen blev dock aldrig av, istället ledde ett ryskt diplomatiskt initiativ till att den syriska regimen gick med på att förstöra sina kemiska vapen.

Henning S Rubin

Offensiv

Syriska rebeller i inbördeskrig

Offensiv 9 januari 2014

Bara ett par veckor innan de så kallade fredsförhandlingarna om Syrien, det så kallade Genève 2, ska inledas i schweiziska Montreux den 22 januari, domineras nyhetsflödet från både krigets Syrien och det krisande Irak just nu av de allra mest extrema och al

Qaida-kopplade jihadisterna inom ISIL, den så kallade *Islamiska staten i Irak och Levanten* (Storsyrien).

Till stor skadeglädje inom Assadregimen har ISIL:s spektakulära framfart i norra och östra Syrien under 2013, med hjälp av tusentals frivilliga gudskrigare från stora delar av den muslimska världen, till sist provocerat fram ett formligt inbördeskrig mellan övriga rebellstyrkor och ISIL som redan efter tre dagar sedan striderna inleddes den 3 januari uppgavs ha krävt 120 dödsoffer. Detta sedan en bred allians av andra sunniislamistiska rebellstyrkor bildats för att försöka kväsa ISIL.

Kampanjen mot ISIL har av andra rebellallianser kallats ”en andra revolution” riktad mot Da’ash, som ISIL:s initialer ska utläsas på arabiska. ”Varken Da’ash eller Assad”, har det också ropats i mindre fredagsdemonstrationer, vilket denna vecka föreslås följas av en landsomfattande fredag av raseri på samma tema.

En av de nybildade rörelser som nu bekämpar ISIL, under namnet *Mujahedinarmén*, anklagar ISIL för att ”underminera stabiliteten och säkerheten i befriade områden” genom stölder, kidnappningar och skoningslösa försök att omedelbart pådyvla befolkningen sin egen variant av islam. Något som har skett genom att ISIL när det uppnått en viss militär kontroll över ett område etablerat sin egen ”statsmakt” och egna shariadomstolar – embryon till ett nytt kalifat i Irak, Syrien, hela det gamla Levanten (och därbortom hela den muslimska världen). Detta är något som dess likaledes mest sunniislamistiska rivaler anser bör vänta till efter Assads fall.

Övning av krigare inom Ahrar al-Sham-milisen, som ingår i Islamiska Fronten.

När detta skrivs har det hittills så fruktat starka men geografiskt tunt utspridda ISIL på bara några få dagar sedan fredag i förra veckan drivits bort från ett stort antal av sina baser och vägtullar i de nordliga provinserna Aleppo, Idlib och Hama och säkert med benägen hjälp av de kurdiska YPG-styrkorna även längs gränsen till Turkiet.

Redan på måndagen uppgavs också ISIL:s allra viktigaste fäste i Raqqa i östra Syrien, den enda provinshuvudstad som Assadregimen har förlorat kontrollen över sedan upproret inleddes i mars 2011, ha belägrats av andra rebellstyrkor och ett 50-tal fångar ha fritagits.

Striderna mot ISIL i Syrien har blossat upp samtidigt som ISIL i Irak kunnat utnyttja det allt häftigare missnöjet bland Iraks sunnimuslimer mot den shiamuslimskt dominerade irakiska al-Maliki-regeringen till att ta kontrollen av viktiga delar av de sunnimuslimska huvudorterna Falluja och Ramadi i den irakiska Anbarprovinsen.

Trots sitt starka missnöje med den irakiska regeringen väntas flera tungt beväpnade sunnimuslimska klanledare liksom tidigare göra gemensam sak med al Malikis regeringsstyrkor för att tvinga tillbaka ISIL:s styrkor.

I de syriska striderna mot sina rivaler inom ISIL deltar nybildade allianser av lokala miliser som *Syriska Revolutionära Fronten* och *Mujahedinarmén* tillsammans med den nu allra starkaste nya *Islamiska Fronten*, som har mäktigt stöd från Saudiarabien.

Enligt det *Syriska observatoriet för mänskliga rättigheter* har även *al Nusra-fronten* dragits in, åtminstone i belägringen av ISIL i Raqqa. *Nusrafronten*, som har närmare band till al Qaidas idag högsta ledare Ayman al Zawahiri än ISIL men ändå betraktas som något mer moderat, ser antagligen en chans att gå emellan för att medla och återfå en hel del manskap och materiel som den tidigare har förlorat till ISIL.

Den senaste kedja av händelser som utlöste de övriga rebellernas kampanj mot ISIL inleddes sedan den väststödda oppositionen i Syriens Nationella Koalition och dess allt mer impotenta militära kommando i november förlorade kontrollen över den så kallat *Fria Syriska Arméns* (FSA) viktigaste militärbas och vapendepå vid Bab al-Hawa nära den turkiska gränsen.

Exakt hur detta gick till är oklart, men enligt en troligen förskönad version av militärkommandots chef general Idriss, som tagit sin tillflykt till Turkiet, var det han själv som bad den nya *Islamiska Fronten* att tillfälligt ta över för att hindra ISIL från att göra det.

Att USA, Storbritannien och andra omedelbart avbröt sina stödleveranser via FSA, vars militära kommando (SMC) förlorat det lilla samlande grepp det kan ha haft i utbyte mot leveranser av vapen och förnödenheter, med argumentet att man inte vet var de hamnar, kan ha varit vad som utlöste striderna. Direkt utlösande av den senaste veckans strider om försörjningsledningarna vid den turkiska gränsen var de indignerade protesterna förra fredagen mot att ISIL brutalt torterat och mördat en av ledarna för *Ahrar al-Sham*-milisen inom *Islamiska Fronten*, Dr. Hussein al-Suleiman.

Den svenske Syrienkännaren Aron Lund betecknade direkt efter den *Islamiska Frontens* övertagande av FSA:s förråd och vapendepå detta som ”en fullständig kupp” mot det militära kommandot SMC, som omedelbart besvarades av en ”motkupp” med bildandet av *Syriska Revolutionära Fronten*.

Att därefter gemensamt gå loss på ISIL i ett mindre krig inom kriget som kanske kan vinnas, kan också vara ett sätt för lokala krigsherrar att både återvinna viss förlorad prestige bland den lokalbefolkning som hukar under sharialagarnas nya förtryck och öka chanserna till återuppriktade leveranser utifrån – särskilt i ett läge där få längre tror att Assad kan besestras på kort sikt, med eller utan ISIL.

ISIL hotar nu att dra tillbaka sina styrkor från flera fronter mot den syriska armén i sydöstra Aleppo och Raqqa. Om resultatet blir att ISIL i Syrien krossas efter än mer blodiga strider eller tillfälligt böjer sig för någon slags förhandlad uppgörelse, med hjälp av *Nusra-fronten*, är oklart.

Enligt tidningen al Akhbar har Nusra-frontens ledare, emir Abu Mohammed al-Golani, föreslagit en sammanslagning av Nusra och ISIL under ett banér och det gemensamma namnet al-Qaida i Levanten! Det är också möjligt att ISIL på grund av de uppblussande striderna i den irakiska Anbarprovinsen väljer att flytta tillbaka en del av sina styrkor dit, då ISIL knappast klarar att ta alla dessa strider samtidigt.

Vilket resultatet än blir kan det i varje fall på kort sikt bara stärka Assad ytterligare inför fredsförhandlingarna i Schweiz. Flera nordliga gränsbyar har redan återerövrats av armén efter ISIL:s reträtt.

Självklart handlar det för alla inblandade aktörer om att skaffa sig så bra positioner som möjligt inför de fredsförhandlingar, som ”i bästa fall” kan öppna någon slags ”process” men som få tror kan leda till några hållbara kompromisser på länge än. Detta trots att regimen har visat sig starkare än rebellerna räknat med och att idag en överväldigande andel av det syriska folket inget hellre önskar än en vapenvila som gör slut på det sekteristiska blodbadet. Vilket också skulle ge de bästa förutsättningarna för en arbetarbaserad ickesekteristisk oppositionsrörelse mot såväl Assad som alla dominerande reaktionära styrkor bakom de beväpnade rebellerna.

Mot alla förhoppningar om en vapenvila står till exempel att den nya och mäktiga rebellalliansen Islamiska Fronten trots sin opposition mot ISIL bildades i direkt opposition mot all förhandlingsvilja inom den Syriska Nationella Koalitionen – liksom Nusra-fronten på en plattform som uttryckligen förordar en islamisk stat utan demokrati eller sekularism. Och som huvudsponsor bakom denna salafistiska allians står den reaktionära regimen i Saudiarabien, som fortfarande är rasande över det svek som det upplever från Obama genom USA:s och Natos uteblivna straffbombningar mot Assad i augusti efter den gasattack som någon utfört i Damaskusförorten Ghouta och den första kompromissen i förhandlingarna om den regionala ärkerivalen Irans kärnkraftsprogram.

Om den allra mest extrema rebellrörelsen, ISIL, som faktiskt bara har funnits i Syrien sedan våren 2013, nu försvagas kan detta också öka aptiten hos vissa hökar i Väst och inte minst Golfstaterna för att åter trappa upp det militära och materiella stödet till rebellerna, om Genève 2-förhandlingarna blir resultatlösa.

Offensiv återkommer nästa vecka med en bredare analys av de nya styrkeförhållanden som kommer att speglas i Genève 2-förhandlingarna.

Arne Johansson

Öppnar Genève 2 en väg till fred?

Offensiv 16 januari 2014

Intensiva diplomatiska ansträngningar görs nu av USA för att undvika att de fredsförhandlingar om Syrien under namnet Genève 2 som planerats starta i Schweiz den 22 januari inte ska kollapsa innan de ens startat, vilket skulle betyda ett nytt förödmjukande bevis på USA-imperialismens försvagade ställning i Mellanöstern.

Men utsikterna till en framgång är minst sagt svaga, trots den desperata krigströttheten bland de 6,5 miljoner civila syrier som tvingats överge sina hem och idag lever extremt nödställda och trots de kraftigt försvagade oddsen för de extremt splittrade rebellerna.

När detta skrivs är det inte ens klart att den av framförallt USA, Golfstaterna och Turkiet stödda, men splittrade och ytterst försvagade Syriska nationella koalitionen, vågar delta. Detta av rädsla för att helt tappa fotfästet bland de militanta islamister som idag anger tonen bland rebellerna inne i landet.

I ett försök att pressa såväl de syriska oppositionsgrupperna som sponsorerna av rebellernas krigföring har USA ömsom lovat återuppta och ömsom att åter strypa de stödleveranser som avbröts när den nya saudistödda Islamiska fronten i december lade beslag på de förråd på den syriska sidan av gränsen till Turkiet som det USA-stödda militära kommandot tidigare kontrollerat.

I sina strävanden att förmå i alla fall några delar av den väpnade oppositionen att delta har USA under det förmöte som "Syriens vänner"-gruppen hållit med deltagande av ministrar från elva stater även gått med på en enhälligt antagen kommuniké som säger att målet för Genève 2, liksom tidigare under den förra Genève 1, är en övergångsregering utan Assad. Något som Ahmed Jarba, den nyss omvalde och saudistödda ordföranden för den Syriska nationella koalitionen, jublande kallade "en historisk vändpunkt".

Men det är en "läpparnas bekännelse" till en utgång som inget alls tyder på skulle vara en realistisk möjlighet under överskådlig tid.

Detta blev särskilt tydligt sedan Obama i augusti efter häftigt internt motstånd i både USA och Storbritannien skrinlade sina planer på ett bombkrig mot Syrien.

Under försök att i sista minuten bygga upp något slags förhoppningar om i varje fall några små framsteg i Genève 2 har både John Kerry och den ryske utrikesministern Sergei Lavrov talat om försök att som början på en process åstadkomma åtminstone några lokala vapenvilor, med början i Aleppo. Enligt Lavrov har också Assad-regimen varit villig att diskutera detta i vissa områden som östra Ghouta, en stadsdel i Damaskus där 160 000 människor varit instängda av strider.

Men det är en sak för Assad att gå med på detta i stadsdelar där regimen praktiskt taget har återtagit kontrollen och betydligt svårare i storstaden Aleppo, där regimen ännu hoppas kunna återta kontrollen och där en vapenvila i stället kan vara början till en de facto uppdelning av landet.

Djupa motsättningar som också kastar en lång skugga över hela tillställningen är USA:s vägran att låta Assads bundsförvanter i den iranska regimen delta så länge de inte går med på målet om en övergångsregering utan Assad, samtidigt som alla djupt inblandade stater på rebellernas sida, som Saudiarabien, Qatar och Turkiet, tillåts delta. Totalt deltar 26 stater, inklusive Sverige!

Såväl den syriska regimen som Ryssland deltar dock, givetvis utan några som helst planer på att gå med på målet att avsätta Assad.

Assad-regimen, som har stärkts högst avsevärt alltsedan libanesiska Hizbollahs öppna ingripande i kriget, har få skäl att ge slaget förlorat.

Assad har också kunnat dra fördel av att den turkiska Erdogan-regeringens ny-ottomanska ambitioner att etablera sig som en regional stormakt på basis av stöd till rebellerna och Assads fall har kommit av sig. Denna har kraftigt försvagats av förra sommarens turkiska massprotester, det Erdogan närstående Muslimska brödraskapets fall i Egypten och nu en bitter intern maktkamp inom det turkiska regeringspartiet AKP mot den mäktiga sufiska rörelsen Hizmat, ledd av den religiöse ledaren Gulen.

Assads ställning har också stärkts politiskt av att motståndet alltmer domineras av extrema jihadiströrelser, som den al-Qaida-kopplade Nusra-fronten och den än mer extrema Islamiska staten i Irak och Levantens spektakulära framfart det senaste året i både Syrien och Irak. Därmed har också rädslan för rebellerna i motsvarande grad ökat såväl bland civila syrier i allmänhet som bland alla syriska minoriteter i synnerhet, samtidigt som oron för islamistisk terrorism och al-Qaida-spöket har ökat även i USA och Europa.

Assad har också kunnat dra stor fördel av de inbördesstrider som rasat sedan en lös allians av omgrupperade rebellstyrkor med nya namn som Syriska Revolutionära fronten, Mujahedin-armén och Islamiska fronten, ibland tillsammans med Nusra-fronten, den 3 januari gick till gemensam attack mot den Islamiska staten i Irak och Levanten (ISIS). Efter mycket hårda strider som de senaste två veckorna har varit blodigare än kriget mot regimen och uppges ha krävt minst 700 dödsoffer, uppges ISIS ha återtagit kontrollen av provinshuvudstaden Raqqa i östra Syrien och även gått till militär motattack på en rad andra orter, där de först drivits till reträtt.

Detta har också underlättat för Assads trupper att ytterligare flytta fram sina positioner runt de rebell-kontrollerade delarna av Aleppo.

En annan försvårande faktor för en förhandlad lösning är Saudiarabiens upprördhet mot Obamas samtida försök att hitta en förhandlingslösning med Iran om dess kärnkraftsprogram, som motiveras av USA:s rädsla för risken att dras in i en extremt skarp konflikt och ytterst ett krig.

Den saudiska regimen har svårt att acceptera en utgång där Assad-regimen kan överleva det krig mellan ombud som pågår i Syrien mellan den teokratiska shiaregimen i Iran och den kungliga sunnidiktaturen i Saudiarabien.

Saudiarabien fruktar ändrade regionala styrkeförhållanden då USA försöker skala ned sitt engagemang i Mellanöstern efter det dubbla fiaskot i Irak och Afghanistan.

Att döma av en artikel i New York Times den 18 december där Saudiarabiens ambassadör i Storbritannien prins Mohammed Abdulaziz al Saud under rubriken "Saudi Arabia Will Go It Alone" kritiserade USA:s backande från ett krig mot Syrien, lovade denne fortsatt saudiskt stöd till rebellerna även om Väst sviker.

Makthavarna i Saudiarabien, Qatar, andra Golfstater och kanske även i Turkiet, har hittills inte skyggat för stöd till några jihadister, inklusive såväl ISIS som Nusra-fronten, som båda har kopplingar till al-Qaidas varumärke. Efter den nya väpnade konflikten mellan Islamiska fronten, al-Nusra med flera och ISIS, kan de nu framställa rebellernas jihadistiska fasad som mer aptitlig för Väst, även om dessa precis som ISIS syftar till en shariabaserad teokrati.

Även USA och Frankrike kan säkert använda återupptagna militära leveranser även till Islamiska fronten m fl som påtryckning i försök att pressa eftergifter från Assad-regimen.

För Syriens arbetare och fattiga finns absolut inget att hämta från någon av dessa reaktionära sidor. Oavsett om kriget fortsätter eller om deras områden ockuperas av någon annan av alla dessa reaktionära styrkor efter en skör vapenvila gäller det att eftersträva ett politiskt oberoende och efter bästa förmåga försvara sig gemensamt över alla sekteristiska gränser, liksom i viss mån sker redan i framförallt de kurdiskt dominerade områdena.

Förr eller senare kommer nya massrörelser som söker ett demokratiskt och socialistiskt alternativ för hela regionen åter att blossa upp — först och främst i länder med en stor arbetarklass som Egypten, Turkiet och Iran.

Arne Johansson

Proletären

Stora oklarheter inför Syrienkonferensen Genève II

Proletären 15 januari 2014

Det pågår ett intensivt diplomatiskt arbete inför fredskonferensen Genève II som ska hållas i schweiziska Montreux 22 januari. Om det är något Syrien och dess folk behöver så är det ett slut på striderna och återuppbyggnad av det sargade landet.

In i det sista är det oklart vad som är konferensens mål och vilka som kommer att vara representerade. Den väststödda och mycket spretiga oppositionsalliansen Syriska nationella koalitionen har ännu inte beslutat om den ska delta.

Positivt är att USA bytt fot och numera erkänner regeringen Assad som en legitim part i diskussionen om Syrien framtid. Men USA:s försök att få bort Assad fortsätter.

Positivt är också att delar av makteliten i USA börjat inse att det blodiga kriget riskerar att destabilisera hela regionen och därigenom hotar supermaktens egna intressen. Det är en delförklaring till att Ryssland fått med USA i arbetet för Genève II.

Men det finns mycket som talar mot en framgång för Genève II.

De väpnade grupperna, oavsett om de kallar sig ”moderata” eller ”islamistiska”, planerar för fortsatt krig för regimskifte. Det kan de göra då Saudiarabien motsatt sig fredsförsöken och fortsätter att stödja sina favoriter bland rebellerna.

Men också USA:s eget agerande är tvetydigt, trots rädslan för extremistgruppernas utbredning. Samtidigt som man talar om fred söker USA desperat efter en möjlighet att stärka sitt inflytande över de krigförande rebellerna.

Patrik Paulov

Lästips: [Om Syrien](#) (artiklar och dokument)